МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ІМЕНІ П. Л. ШУПИКА

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради
Протокол 15.10 № 8

Голова вченої ради
чл.-кор. НАМН України
професор

Олександр ТОЛСТАНОВ

РОБОЧА ПРОГРАМА ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПСИХОЛОГІЧНІ ТА ПРАВОВІ АСПЕКТИ КОНФЛІКТОЛОГІЇ (В ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ТА ГАЛУЗІ БІОЛОГІЇ)»

підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії

Галузі знань: E – Природничі науки, математика та статистика
I – Охорона здоров'я та соціальне забезпечення

Спеціальності: E1 – Біологія та біохімія
I1 – Стоматологія
I2 – Медицина
I3 – Педіатрія
I6 – Технології медичної діагностики та лікування
I8 – Фармація
I9 – Громадське здоров'я

Рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий) рівень

Навчальна дисципліна за планом ОНП: «Психологічні та правові аспекти конфліктології (в галузі охорони здоров'я та галузі біології)»

Вибіркова навчальна дисципліна

Форма навчання: очна (денна, вечірня), заочна

Кафедра педагогіки, психології та медичного і фармацевтичного права

Київ – 2025

Робоча програма вибіркової навчальної дисципліни підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (PhD) в аспірантурі та поза аспірантурою в НУОЗ України імені П. Л. Шупика за спеціальностями: Е1 Біологія та біохімія, І1 Стоматологія, І2 Медицина, І3 Педіатрія, І6 Технології медичної діагностики та лікування, І8 Фармація, І9 Громадське здоров'я «**Психологічні та правові аспекти конфліктології (в галузі охорони здоров'я та галузі біології)»** розроблена на підставі відповідних освітньо-наукових програм за третім освітньо-науковим рівнем, на підставі положень Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову та науково-технічну діяльність», нормативно-правових актів МОЗ України та МОН України, Статуту Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика, затвердженого наказом МОЗ України від 10.02.2021 № 225, Положення про організацію освітнього процесу в НУОЗ України імені П. Л. Шупика, затвердженого вченою радою НУОЗ України імені П. Л. Шупика (протокол № 7 від 11.09.2024) та уведеного в дію наказом ректора НУОЗ України імені П. Л. Шупика від 12.09.2024 № 3530, та інших нормативних актів, науково-педагогічними працівниками кафедри педагогіки, психології, медичного та фармацевтичного права НУОЗ України імені П. Л. Шупика (завідувач кафедри: доктор медичних наук, кандидат педагогічних наук, професор В. В. Краснов); обговорена та схвалена на засіданні кафедри педагогіки, психології, медичного та фармацевтичного права НУОЗ України імені П. Л. Шупика (протокол № 9 від 06 жовтня 2025 р.); погоджена на засіданні вченої ради медичного факультету НУОЗ України імені П. Л. Шупика (протокол № 8 від 08 жовтня 2025 р.).

РЕЦЕНЗЕНТИ:

1. Мінцер О. П. – завідувач кафедри природничих наук, інформаційних технологій та філософії НУОЗ України імені П. Л. Шупика, доктор медичних наук, професор.
2. Борейчук І.О. - завідувачка кафедри загальної та соціальної психології ПВНЗ "Європейський університет", кандидат психологічних наук.

СКЛАД ПРОЕКТНОЇ ГРУПИ

№ п.п.	ПІБ	Науковий ступінь	Вчене звання	Посада
Голова проектної групи				
1.	Краснов Володимир Володимирович	доктор медичних наук, кандидат педагогічних наук	професор	завідувач кафедри
Члени проектної групи				
2.	Казміренко Вячеслав Петрович	доктор психологічних наук	професор	професор кафедри
3.	Інжиєвська Леся Анатоліївна	кандидат психологічних наук	доцент	доцент кафедри
4.	Костюк Олена Іванівна	кандидат психологічних наук	-	старший викладач кафедри
5.	Юрковська Лідія Геннадіївна	-	-	старший викладач кафедри
6.	Ангелова Сусана Олегівна	-	-	старший викладач кафедри

Обговорено і схвалено на засіданні кафедри педагогіки, психології, медичного та фармацевтичного права НУОЗ України імені П. Л. Шупика (протокол № 9 від 06 жовтня 2025 р.).

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча програма вибіркової навчальної дисципліни підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (PhD) в аспірантурі та поза аспірантурою в НУОЗ України імені П. Л. Шупика «Психологічні та правові аспекти конфліктології (в галузі охорони здоров'я та галузі біології)» є освітньо-методичним документом, що визначає зміст навчання та встановлює вимоги до обсягу й рівня професійної підготовки здобувачів освітньо-наукового ступеня доктора філософії.

Навчальна дисципліна призначена для здобувачів третього рівня вищої освіти у галузях знань охорона здоров'я та соціальне забезпечення і природничі науки, математика та статистика за спеціальностями: Е1 Біологія та біохімія, І1 Стоматологія, І2 Медицина, І3 Педіатрія, І6 Технології медичної діагностики та лікування, І8 Фармація, І9 Громадське здоров'я.

Мета дисципліни

Метою вивчення вибіркової навчальної дисципліни «Психологічні та правові аспекти конфліктології (в галузі охорони здоров'я та галузі біології)» є формування, оновлення та поглиблення у здобувачів освітньо-наукового ступеня доктора філософії ключових психологічних, комунікативних та правових компетентностей, необхідних для своєчасного виявлення, ефективної профілактики та конструктивного врегулювання конфліктів у сфері охорони здоров'я, фармації та галузі біології, зокрема в контексті наукової, освітньої та професійної діяльності.

Зміст і спрямування дисципліни обумовлені зростаючими вимогами до якості підготовки науково-педагогічних кадрів, актуальними викликами системи охорони здоров'я, необхідністю дотримання принципів академічної доброчесності, правомірної професійної поведінки, а також сучасними психологічними й правовими проблемами управління конфліктами в науковому та освітньому середовищі.

Зазначена мета спрямована на формування інтегральної компетентності здобувачів – здатності розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної медичної, фармацевтичної та біологічної діяльності, здійснювати оригінальні наукові дослідження та дослідницько-інноваційну діяльність на основі критичного переосмислення наявних і створення нових теоретичних та практичних знань.

Загальна характеристика програми

Програма навчальної дисципліни охоплює комплекс теоретичних і практично-прикладних психологічних, організаційних та правових компетентностей (знань, умінь і навичок), необхідних здобувачам освітньо-наукового ступеня доктора філософії для:

- ефективної організації та здійснення наукової і науково-педагогічної діяльності;
- ідентифікації та оцінювання психологічних і правових ризиків конфліктних ситуацій;

- дотримання вимог чинного законодавства України, міжнародно-правових і європейських стандартів у сфері охорони здоров'я;
- підвищення рівня психологічної, правової та наукової культури.

Серед основних завдань дисципліни виокремлюються:

- опанування психологічних і комунікативних компетентностей щодо профілактики та врегулювання конфліктів у професійному й науковому середовищі;
- формування правових компетентностей з ідентифікації та мінімізації правових ризиків конфліктних ситуацій;
- запобігання негативним психологічним і правовим наслідкам конфліктів, зокрема професійному вигоранню та настанню юридичної відповідальності (дисциплінарної, адміністративної, цивільно-правової, кримінальної).

Організація навчального процесу

Робоча програма побудована за блоково-модульним принципом з урахуванням міждисциплінарного підходу. Зміст дисципліни структуровано у шість змістових розділів, логічно пов'язаних між собою.

Навчальний план визначає тривалість навчання та розподіл годин між розділами програми. За потреби кафедра може коригувати тематику та змістове наповнення занять у межах до 20 % загального обсягу часу, з урахуванням рівня підготовки здобувачів, актуальних наукових проблем і зворотного зв'язку від аспірантів.

Навчальний процес передбачає лекційні, семінарські, практичні заняття та самостійну роботу. На практичних і семінарських заняттях здобувачі під керівництвом викладача опановують навички аналізу та вирішення типових конфліктних ситуацій із застосуванням психологічного і правового інструментарію, формують здатність до правомірної та етично відповідальної професійної поведінки.

Дисципліна розрахована на 3 кредити (90 годин).

Контроль та оцінювання

Проміжний контроль здійснюється після вивчення кожного розділу під час семінарських занять. Самостійна робота здобувачів передбачає виконання індивідуальних завдань, проєктів, науково-аналітичних оглядів, презентацій тощо.

Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку (2 години). Оцінювання результатів навчання проводиться відповідно до системи, затвердженої в НУОЗ України імені П. Л. Шупика.

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
вибіркової навчальної дисципліни «Психологічні та правові аспекти конфліктології (в галузі охорони здоров'я та галузі біології)» підготовки докторів філософії (PhD) в аспірантурі (очна денна форма навчання) за спеціальностями: Е1 Біологія та біохімія, І1 Стоматологія, І2 Медицина, І3 Педіатрія, І6 Технології медичної діагностики та лікування, І8 Фармація, І9 Громадське здоров'я

Тривалість: 3 кредити (90 год.)

Мета навчання: формування, оновлення та поглиблення у здобувачів ступеня доктора філософії ключових психологічних, комунікативних та правових компетентностей, необхідних для своєчасного виявлення, ефективної профілактики та конструктивного врегулювання конфліктів у сфері охорони здоров'я та біології. Дисципліна спрямована на розвиток інтегральної компетентності — здатності розв'язувати комплексні проблеми професійної медичної, фармацевтичної та біологічної діяльності, здійснювати оригінальні наукові дослідження та дослідницько-інноваційну діяльність на основі критичного переосмислення наявних і створення нових теоретичних та/або практичних знань і професійних підходів.

Контингент слухачів: здобувачі ступеня доктора філософії, які навчаються в аспірантурі (у тому числі поза аспірантурою) за очною денною формою навчання.

Код розділу	Назва розділу	Кількість кредитів	Загальний обсяг	*Кількість годин*				
				аудиторних				Самостійна робота
				Всього	Лекції	Семінари	Практичні	
	Психологічні та правові аспекти конфліктології	**3**	**90**	**68**	**20**	**24**	**24**	**22**
01.	Конфлікт як соціально-психологічне явище	0,5	15	10	2	4	4	5
02.	Психологічні механізми виникнення, розвитку та подолання конфліктів	0,5	15	12	4	4	4	3
03.	Правові засади конфліктології у сфері охорони здоров'я та біології	0,5	15	10	2	4	4	5
04.	Динаміка та стадії перебігу правових конфліктів у сфері охорони здоров'я та біології	0,5	15	12	4	4	4	3
05.	Управління конфліктами в закладах охорони здоров'я, закладах вищої освіти та наукових установах	0,5	15	12	4	4	4	3
06.	Позасудові механізми врегулювання правових конфліктів у сфері охорони здоров'я та біології	0,5	13	10	4	4	2	3
	Залік		2	2	–	–	2	–
	РАЗОМ	**3**	**90**	**68**	**20**	**24**	**24**	**22**

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
вибіркової навчальної дисципліни «Психологічні та правові аспекти конфліктології (в галузі охорони здоров'я та галузі біології)» підготовки докторів філософії (PhD) в аспірантурі (очна вечірня форма навчання) за спеціальностями: Е1 Біологія та біохімія, І1 Стоматологія, І2 Медицина, І3 Педіатрія, І6 Технології медичної діагностики та лікування, І8 Фармація, І9 Громадське здоров'я

Тривалість: 3 кредити (90 год.)

Мета навчання: формування, оновлення та поглиблення у здобувачів ступеня доктора філософії ключових психологічних, комунікативних та правових компетентностей, необхідних для своєчасного виявлення, ефективної профілактики та конструктивного врегулювання конфліктів у сфері охорони здоров'я та біології. Дисципліна спрямована на розвиток інтегральної компетентності — здатності розв'язувати комплексні проблеми професійної медичної, фармацевтичної та біологічної діяльності, здійснювати оригінальні наукові дослідження та дослідницько-інноваційну діяльність на основі критичного переосмислення наявних і створення нових теоретичних та/або практичних знань і професійних підходів.

Контингент слухачів: здобувачі, які навчаються в аспірантурі (поза аспірантурою) за очною вечірньою формою навчання.

Код розділу	Назва розділу	Кількість кредитів	Загальний обсяг	*Кількість годин*				
				аудиторних				Самостійна робота
				Всього	Лекції	Семінари	Практичні	
	«Психологічні та правові аспекти конфліктології (в галузі охорони здоров'я та галузі біології)»	**3**	**90**	**44**	**14**	**14**	**16**	**46**
01.	Конфлікт як соціально-психологічне явище	0,5	15	6	2	2	2	9
02.	Психологічні механізми виникнення, розвитку та подолання конфліктів	0,5	15	8	4	2	2	7
03.	Правові засади конфліктології у сфері охорони здоров'я та біології	0,5	15	6	2	2	2	9
04.	Динаміка та стадії перебігу правових конфліктів у сфері охорони здоров'я та біології	0,5	15	8	2	4	2	7
05.	Управління конфліктами в закладах охорони здоров'я, закладах вищої освіти та наукових установах	0,5	15	8	2	2	4	7
06.	Позасудові механізми врегулювання правових конфліктів у сфері охорони здоров'я та біології	0,5	13	6	2	2	2	7
	Залік		2	2	–	–	2	–
	РАЗОМ	**3**	**90**	**44**	**14**	**14**	**16**	**46**

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
вибіркової навчальної дисципліни «Психологічні та правові аспекти конфліктології (в галузі охорони здоров'я та галузі біології)» підготовки докторів філософії (PhD) в аспірантурі (заочна форма навчання) за спеціальностями: Е1 Біологія та біохімія, І1 Стоматологія, І2 Медицина, І3 Педіатрія, І6 Технології медичної діагностики та лікування, І8 Фармація, І9 Громадське здоров'я

Тривалість: 3 кредити (90 год.)

Мета навчання: формування, оновлення та поглиблення у здобувачів ступеня доктора філософії ключових психологічних, комунікативних та правових компетентностей, необхідних для своєчасного виявлення, ефективної профілактики та конструктивного врегулювання конфліктів у сфері охорони здоров'я та біології. Дисципліна спрямована на розвиток інтегральної компетентності — здатності розв'язувати комплексні проблеми професійної медичної, фармацевтичної та біологічної діяльності, здійснювати оригінальні наукові дослідження та дослідницько-інноваційну діяльність на основі критичного переосмислення наявних і створення нових теоретичних та/або практичних знань і професійних підходів.

Контингент слухачів: здобувачі, які навчаються в аспірантурі (поза аспірантурою) за заочною формою навчання.

Код розділу	Назва розділу	Кількість кредитів	Загальний обсяг	*Кількість годин* аудиторних				Самостійна робота
				Всього	Лекції	Семінари	Практичні	
	«Психологічні та правові аспекти конфліктології (в галузі охорони здоров'я та галузі біології)»	**3**	**90**	**22**	**6**	**8**	**8**	**68**
01.	Конфлікт як соціально-психологічне явище	0,5	15	2	1	–	1	13
02.	Психологічні механізми виникнення, розвитку та подолання конфліктів	0,5	15	4	1	2	1	11
03.	Правові засади конфліктології у сфері охорони здоров'я та біології	0,5	15	4	1	2	1	11
04.	Динаміка та стадії перебігу правових конфліктів у сфері охорони здоров'я та біології	0,5	15	4	1	2	1	11
05.	Управління конфліктами в закладах охорони здоров'я, закладах вищої освіти та наукових установах	0,5	15	4	1	2	1	11
06.	Позасудові механізми врегулювання правових конфліктів у сфері охорони здоров'я та біології	0,5	13	2	1	–	1	11
	Залік		2	2	–	–	2	–
	РАЗОМ	**3**	**90**	**22**	**6**	**8**	**8**	**68**

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
вибіркової навчальної дисципліни «Психологічні та правові аспекти конфліктології (в галузі охорони здоров'я та галузі біології)» підготовки докторів філософії (PhD) в аспірантурі (очна денна, очна вечірня та заочна форма навчання) за спеціальностями: Е1 Біологія та біохімія, І1 Стоматологія, І2 Медицина, І3 Педіатрія, І6 Технології медичної діагностики та лікування, І8 Фармація, І9 Громадське здоров'я

Код розділу	Назва розділу	Перелік загальних та фахових компетенцій
01.	**«Психологічні та правові аспекти конфліктології (в галузі охорони здоров'я та галузі біології)»**	1. Здатність застосовувати загальнонаукові та міждисциплінарні підходи для аналізу конфліктів у професійній, науковій та освітній діяльності у сфері охорони здоров'я та біології. 3. Здатність аналізувати психологічні механізми виникнення, розвитку та подолання конфліктів на індивідуальному, груповому та організаційному рівнях. 4. Здатність здійснювати критичний аналіз конфліктних ситуацій та формулювати обґрунтовані висновки з урахуванням психологічних і правових чинників. 5. Здатність інтегрувати нові наукові висновки з психології та конфліктології в існуючі професійні й дослідницькі підходи. 10. Здатність до відповідальної професійної поведінки, саморефлексії та безперервного особистісного й професійного розвитку в умовах конфліктних і кризових ситуацій.
01.01.	Конфліктологія як міждисциплінарна наука. Особливості конфліктології у сфері охорони здоров'я та біології	
01.02.	Спілкування як психологічний феномен. Вербальні та невербальні засоби комунікації	
01.03.	Психологічна взаємодія та механізми психологічного впливу	
01.04.	Конфлікт як соціально-психологічне явище. Специфіка проявів конфліктів у сфері охорони здоров'я та біології	
01.05.	Структурні та динамічні характеристики конфлікту	
01.06.	Типологія конфліктів у сфері охорони здоров'я та біології	
02.	**Психологічні механізми виникнення, розвитку та подолання конфліктів**	1. Здатність застосовувати загальнонаукові та міждисциплінарні підходи для аналізу конфліктів у професійній, науковій та освітній діяльності у сфері охорони здоров'я та біології. 3. Здатність аналізувати психологічні механізми виникнення, розвитку та подолання конфліктів на індивідуальному, груповому та організаційному рівнях. 4. Здатність здійснювати критичний аналіз конфліктних ситуацій та формулювати обґрунтовані висновки з урахуванням психологічних і правових
02.01.	Внутрішньоособистісні конфлікти: сутність, причини, специфіка проявів та наслідки	
02.02.	Методи психологічного дослідження конфлікту	
02.03.	Поведінка особистості в конфліктних ситуаціях у сфері охорони здоров'я та біології	
02.04.	Психологічна профілактика конфліктів	

02.05.	Управління емоційними станами в конфліктних ситуаціях	чинників. 5. Здатність інтегрувати нові наукові висновки з психології та конфліктології в існуючі професійні й дослідницькі підходи. 8. Здатність ефективно здійснювати професійну та наукову комунікацію, аргументовано представляти позицію та брати участь у фахових дискусіях. 10. Здатність до відповідальної професійної поведінки, саморефлексії та безперервного особистісного й професійного розвитку в умовах конфліктних і кризових ситуацій.
03.	**Правові засади конфліктології у сфері охорони здоров'я та біології**	1. Здатність застосовувати загальнонаукові та міждисциплінарні підходи для аналізу конфліктів у професійній, науковій та освітній діяльності у сфері охорони здоров'я та біології. 2. Здатність дотримуватися принципів академічної доброчесності, етичних норм і правових вимог під час аналізу та врегулювання конфліктних ситуацій. 6. Здатність орієнтуватися в системі національного, європейського та міжнародного законодавства, що регулює професійні та конфліктні відносини у сфері охорони здоров'я та біології. 7. Здатність застосовувати правові норми та механізми для запобігання, аналізу та врегулювання конфліктів у професійній і науковій діяльності. 10. Здатність до відповідальної професійної поведінки, саморефлексії та безперервного особистісного й професійного розвитку в умовах конфліктних і кризових ситуацій.
03.01.	Правовий конфлікт: поняття, ознаки та специфіка	
03.02.	Типологія правових конфліктів	
03.03.	Структура правового конфлікту	
03.04.	Причини та правові підстави виникнення конфліктів у сфері охорони здоров'я та біології	
03.05.	Лікарські помилки: поняття, види та їх роль у виникненні правових конфліктів	
03.06.	Кримінально-правовий конфлікт та його особливості у сфері охорони здоров'я та біології	
04.	**Динаміка та стадії перебігу правових конфліктів у сфері охорони здоров'я та біології**	2. Здатність дотримуватися принципів академічної доброчесності, етичних норм і правових вимог під час аналізу та врегулювання конфліктних ситуацій. 4. Здатність здійснювати критичний аналіз конфліктних ситуацій та формулювати обґрунтовані висновки з урахуванням психологічних і правових чинників. 6. Здатність орієнтуватися в системі національного, європейського та
04.01.	Основні стадії розвитку правового конфлікту	
04.02.	Юридична відповідальність як наслідок розвитку правового конфлікту	
04.03.	Організаційно-правові засади дисциплінарного провадження у сфері охорони здоров'я та біології	

04.04.	Процесуально-правові основи притягнення до адміністративної відповідальності	міжнародного законодавства, що регулює професійні та конфліктні відносини у сфері охорони здоров'я та біології. 7. Здатність застосовувати правові норми та механізми для запобігання, аналізу та врегулювання конфліктів у професійній і науковій діяльності. 10. Здатність до відповідальної професійної поведінки, саморефлексії та безперервного особистісного й професійного розвитку в умовах конфліктних і кризових ситуацій.
04.05.	Цивільно-правова відповідальність та стадії цивільного судочинства	
04.06.	Кримінальне провадження: загальна характеристика основних стадій	
05.	**Управління конфліктами в закладах охорони здоров'я, закладах вищої освіти та наукових установах**	1. Здатність застосовувати загальнонаукові та міждисциплінарні підходи для аналізу конфліктів у професійній, науковій та освітній діяльності у сфері охорони здоров'я та біології. 3. Здатність аналізувати психологічні механізми виникнення, розвитку та подолання конфліктів на індивідуальному, груповому та організаційному рівнях. 4. Здатність здійснювати критичний аналіз конфліктних ситуацій та формулювати обґрунтовані висновки з урахуванням психологічних і правових чинників. 8. Здатність ефективно здійснювати професійну та наукову комунікацію, аргументовано представляти позицію та брати участь у фахових дискусіях. 9. Здатність застосовувати психологічні та правові інструменти управління конфліктами в закладах охорони здоров'я, вищої освіти та наукових установах. 10. Здатність до відповідальної професійної поведінки, саморефлексії та безперервного особистісного й професійного розвитку в умовах конфліктних і кризових ситуацій.
05.01.	Конфлікти в закладах охорони здоров'я, вищої освіти та наукових установах: причини, види, форми та специфіка	
05.02.	Мобінг і босінг: психологічна та правова характеристика, профілактика	
05.03.	Системи та моделі управління конфліктами у сфері охорони здоров'я та біології	
05.04.	Конфліктологічне посередництво як інструмент управління конфліктами	
05.05.	Медіація та медіаційний підхід у закладах охорони здоров'я	
05.06.	Переговори як інструмент врегулювання конфліктів	
06.	**Позасудові механізми врегулювання правових конфліктів у сфері охорони здоров'я та біології**	2. Здатність дотримуватися принципів академічної доброчесності, етичних норм і правових вимог під час аналізу та врегулювання конфліктних ситуацій. 6. Здатність орієнтуватися в системі національного, європейського та міжнародного законодавства, що регулює професійні та конфліктні відносини у сфері охорони здоров'я та біології.
06.01.	Правова кваліфікація конфлікту як основа його запобігання та врегулювання	
06.02.	Організаційно-правові засади превенції лікарських помилок	

06.03.	Альтернативні способи вирішення спорів між надавачами медичних і біологічних послуг та їх споживачами	7. Здатність застосовувати правові норми та механізми для запобігання, аналізу та врегулювання конфліктів у професійній і науковій діяльності. 8. Здатність ефективно здійснювати професійну та наукову комунікацію, аргументовано представляти позицію та брати участь у фахових дискусіях. 9. Здатність застосовувати психологічні та правові інструменти управління конфліктами в закладах охорони здоров'я, вищої освіти та наукових установах. 10. Здатність до відповідальної професійної поведінки, саморефлексії та безперервного особистісного й професійного розвитку в умовах конфліктних і кризових ситуацій.
06.04.	Медичний арбітраж у системі третейського судочинства	
06.05.	Перспективи розвитку інституту медіації в Україні	
06.06.	Інститут омбудсмана у сфері охорони здоров'я: функції та повноваження	

ПЕРЕЛІК
компетентностей відповідно до вибіркової навчальної дисципліни «Психологічні та правові аспекти конфліктології (в галузі охорони здоров'я та галузі біології)»
за спеціальностями: Е1 Біологія та біохімія, І1 Стоматологія, І2 Медицина, І3 Педіатрія, І6 Технології медичної діагностики та лікування, І8 Фармація, І9 Громадське здоров'я

№ п/п	Назва
I	Загальнонаукові та методологічні компетентності
1	Здатність застосовувати загальнонаукові та міждисциплінарні підходи для аналізу конфліктів у професійній, науковій та освітній діяльності у сфері охорони здоров'я та біології.
2	Здатність дотримуватися принципів академічної доброчесності, етичних норм і правових вимог під час аналізу та врегулювання конфліктних ситуацій
II	Психологічні та аналітичні компетентності
3	Здатність аналізувати психологічні механізми виникнення, розвитку та подолання конфліктів на індивідуальному, груповому та організаційному рівнях
4	Здатність здійснювати критичний аналіз конфліктних ситуацій та формулювати обґрунтовані висновки з урахуванням психологічних і правових чинників
5	Здатність інтегрувати нові наукові висновки з психології та конфліктології в існуючі професійні й дослідницькі підходи
III	Правові та дослідницькі компетентності
6	Здатність орієнтуватися в системі національного, європейського та міжнародного законодавства, що регулює професійні та конфліктні відносини у сфері охорони здоров'я та біології
7	Здатність застосовувати правові норми та механізми для запобігання, аналізу та врегулювання конфліктів у професійній і науковій діяльності
IV	Комунікативні та управлінські компетентності
8	Здатність ефективно здійснювати професійну та наукову комунікацію, аргументовано представляти позицію та брати участь у фахових дискусіях
9	Здатність застосовувати психологічні та правові інструменти управління конфліктами в закладах охорони здоров'я, вищої освіти та наукових установах
V	Особистісно-професійні компетентності
10	Здатність до відповідальної професійної поведінки, саморефлексії та безперервного особистісного й професійного розвитку в умовах конфліктних і кризових ситуацій

КВАЛІФІКАЦІЙНА ХАРАКТЕРТИСТИКА ЗДОБУВАЧА СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ (PhD),
який закінчив навчання з вибіркової навчальної дисципліни «Психологічні та правові аспекти конфліктології (в галузі охорони здоров'я та галузі біології)» за спеціальностями: Е1 Біологія та біохімія, І1 Стоматологія, І2 Медицина, І3 Педіатрія, І6 Технології медичної діагностики та лікування, І8 Фармація, І9 Громадське здоров'я

Кваліфікаційні вимоги:

Відповідно до вимог освітньо-наукової програми результати навчання за навчальною дисципліною передбачають, що після її успішного завершення здобувач ступеня доктора філософії

№ п/п	Назва	Знання	Уміння
I	Загальнонаукові та методологічні компетентності		
1	Здатність застосовувати загальнонаукові та міждисциплінарні підходи для аналізу конфліктів у професійній, науковій та освітній діяльності у сфері охорони здоров'я та біології.	+	+
2	Здатність дотримуватися принципів академічної доброчесності, етичних норм і правових вимог під час аналізу та врегулювання конфліктних ситуацій	+	+
II	Психологічні та аналітичні компетентності		
3	Здатність аналізувати психологічні механізми виникнення, розвитку та подолання конфліктів на індивідуальному, груповому та організаційному рівнях	+	+
4	Здатність здійснювати критичний аналіз конфліктних ситуацій та формулювати обґрунтовані висновки з урахуванням психологічних і правових чинників	+	+
5	Здатність інтегрувати нові наукові висновки з психології та конфліктології в існуючі професійні й дослідницькі підходи	+	+
III	Правові та дослідницькі компетентності		
6	Здатність орієнтуватися в системі національного, європейського та міжнародного законодавства, що регулює професійні та конфліктні відносини у сфері охорони здоров'я та біології	+	+
7	Здатність застосовувати правові норми та механізми для запобігання, аналізу та врегулювання конфліктів у професійній і науковій діяльності	+	+
IV	Комунікативні та управлінські компетентності		
8	Здатність ефективно здійснювати професійну та	+	+

	наукову комунікацію, аргументовано представляти позицію та брати участь у фахових дискусіях		
9	Здатність застосовувати психологічні та правові інструменти управління конфліктами в закладах охорони здоров'я, вищої освіти та наукових установах	+	+
V	Особистісно-професійні компетентності		
10	Здатність до відповідальної професійної поведінки, саморефлексії та безперервного особистісного й професійного розвитку в умовах конфліктних і кризових ситуацій	+	+

ПЕРЕЛІК
ПРИМІРНИХ ТЕМАТИЧНИХ НАПРЯМКІВ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
вибіркової навчальної дисципліни «Психологічні та правові аспекти конфліктології (в галузі охорони здоров'я та галузі біології)» за спеціальностями: Е1 Біологія та біохімія, І1 Стоматологія, І2 Медицина, І3 Педіатрія, І6 Технології медичної діагностики та лікування, І8 Фармація, І9 Громадське здоров'я

1. Конфлікт як соціально-психологічне явище у сфері охорони здоров'я та біології: причини, типологія, наслідки.
2. Психологічні механізми виникнення та ескалації конфліктів у професійній діяльності медичних і біологічних фахівців.
3. Психологічні чинники деескалації та конструктивного вирішення конфліктів.
4. Особистісні ресурси та саморегуляція в умовах конфліктної взаємодії.
5. Психологічні аспекти міжособистісних і міжгрупових конфліктів у наукових та освітніх колективах.
6. Соціально-психологічні особливості конфліктів у мультидисциплінарних командах у сфері охорони здоров'я.
7. Правові підстави виникнення конфліктів у медичній, фармацевтичній та біологічній діяльності.
8. Аналіз типових правових конфліктів у сфері охорони здоров'я та біології (практичні кейси).
9. Взаємодія психологічних і правових чинників у професійних конфліктах.
10. Академічна доброчесність як чинник профілактики конфліктів у науковому та освітньому середовищі.
11. Комунікативні стратегії та техніки врегулювання конфліктів у професійному спілкуванні.
12. Психологічні та правові аспекти лідерства і відповідальності в управлінні конфліктами.
13. Управління конфліктами в закладах охорони здоров'я та наукових установах: організаційний вимір.
14. Позасудові механізми врегулювання правових конфліктів: психологічні та правові особливості.
15. Медіація як інструмент альтернативного вирішення конфліктів у сфері охорони здоров'я та біології.
16. Професійне вигорання як наслідок тривалих конфліктів: психологічні та правові аспекти профілактики.
17. Етичні дилеми та конфлікти інтересів у медичній, фармацевтичній та біологічній діяльності.

18. Культура правомірної та психологічно відповідальної поведінки як умова мінімізації конфліктів.
19. Аналіз власного досвіду участі у конфліктних ситуаціях з позицій психології та права.
20. Саморефлексія та безперервний професійний розвиток у контексті управління конфліктами.

Самостійна робота є невід'ємним елементом індивідуальної освітньої траєкторії здобувача під час вивчення даної навчальної дисципліни, який сприяє належному формуванню та розвиткові відповідних компетентностей здобувачів.

Може виконуватися здобувачами:

- як форма підготовки до семінарських та практичних занять із захистом її результатів під час даних аудиторних занять чи без такого захисту;
- як вид роботи у міжсесійний період для здобувачів заочної форми навчання,
- як спосіб відпрацювання пропущених занять та отриманих незадовільних оцінок;
- як засіб забезпечення освітніх прав здобувачів з інклюзією тощо.

Види завдань самостійної роботи визначаються викладачем та можуть варіюватися залежно від освітніх запитів та потреб здобувачів.

Основними, проте не вичерпними видами завдань самостійної роботи з даною навчальної дисципліни є такі:

- укладання тестових завдань з обґрунтуванням їх розв'язання;
- укладання кейсів з обґрунтуванням їх розв'язання;
- підготовка мультимедійної презентації на визначену тему;
- підготовка виступу на занятті за заздалегідь визначеною темою без використання мультимедійних засобів супроводу;
- підготовка виступу на занятті за заздалегідь визначеною темою з використанням мультимедійної презентації;
- участь у роботі в малій групі із подальшим захистом результатів такої роботи на занятті;
- відео-записи виконання індивідуальних та групових практичних вправ тощо.

Максимальна оцінка за успішно виконане завдання самостійної роботи становить 5 балів.

Критерії оцінювання виконання завдань самостійної роботи

Бали	Критерій оцінювання
5	**Відмінний рівень.** Здобувач демонструє системні знання глибоко і повно засвоїв увесь навчальний матеріал, в якому легко орієнтується і демонструє також сформовані вміння та навички на високому рівні.
4	**Добрий рівень.** Здобувач має ґрунтовні знання навчального матеріалу, під час виконання завдання самостійної роботи допускає незначні помилки, продемонстровані вміння та навички здобувача місять окремі неточності.
3	**Достатній рівень.** Здобувач має базові знання, вміння та навички з навчальної дисципліни, які демонструє, виконуючи завдання самостійної роботи.
1-2	**Низький рівень.** Здобувач має фрагментарні знання, що базуються на попередньому досвіді. Не здатен пояснити зміст та результати виконаного завдання самостійної роботи. Не може проаналізувати, як наявні в роботі знання використати при вирішенні практичних завдань.

Індивідуальні завдання як один з видів самостійної роботи здобувача вищої освіти мають включати назву, їхній обсяг, коротку характеристику змісту і вимог до виконання та оцінювання. Індивідуальне завдання з даної навчальної дисципліни передбачає закріплення, узагальнення та застосування знань, набутих здобувачем під час вивчення дисципліни, для комплексного розв'язання конкретного фахового завдання психологічними та правовими засобами і способами.

Тематика індивідуальних завдань, вимоги до звітування/захисту тощо, формується провідним викладачем дисципліни і є елементом навчально-методичного забезпечення дисципліни, може затверджуватися кафедрою та підлягає перегляду викладачем дисципліни кожного навчального року.

Максимальна оцінка за виконане індивідуальне завдання становить 10 балів.

Виконання індивідуальних завдань оцінюється викладачем з врахуванням повноти, самостійності, структурованості роботи, логічності та обґрунтованості висновків, використаних теоретичних підходів, наявності практичної компоненти роботи (емпіричних даних різного типу, практичних рекомендацій тощо), а також елементів фахової наукової та/або практичної творчості здобувача, зокрема, щодо використання мультимедійного забезпечення, пошуку та узагальнення інформації тощо.

Виконання індивідуального завдання з даної дисципліни не є обов'язковим для здобувачів, проте може використовуватися з метою більш поглибленого вивчення окремих тем, розширення фахового світогляду, здобуття додаткових елементів психолгічних та правових компетентностей.

Основними, проте не вичерпними видами індивідуальних завдань з даної дисципліни є такі:

- укладання та розв'язання (з обґрунтуванням) навчальних вправ з конфліктології на підставі інформації з відкритих джерел, зокрема Єдиного державного реєстру судових рішень;
- підготовка тез доповіді та / або виступ на науково-практичній конференції, круглому столі, колоквіумі тощо;
- укладання відео-мультимедійної презентації з оглядом правових, етико-правових, наукових, публіцистичних та художніх джерел, у яких відображається відповідна тематика.

Здобувач та викладач можуть погоджувати інші форми виконання завдань індивідуальної роботи.

Примірна тематика індивідуальних завдань

№ з/п	Примірні теми
1	Провести аналіз типових конфліктних ситуацій між медичним персоналом і пацієнтами в умовах української системи охорони здоров'я. Описати шляхи їхнього вирішення.
2	Підготувати аналітичну записку щодо етичних та правових аспектів конфліктів при біомедичних дослідженнях**,** зокрема за участю людини як об'єкта дослідження.
3	Описати психологічні механізми виникнення конфліктів у медичних колективах. Запропонувати шляхи запобігання ескалації напруженості.
4	Провести огляд сучасного українського законодавства щодо вирішення медичних конфліктів. Порівняти з міжнародною практикою (ЄС або США).
5	Проаналізувати конкретний кейс медичного чи фармацевтичного конфлікту

	(реальний випадок або змодельований) і представити правову й психологічну оцінку дій сторін.
6	Розробити алгоритм дій для медичного працівника у випадку конфлікту з родичами пацієнта**,** включаючи комунікативні та правові аспекти.
7	Підготувати презентацію на тему «Конфлікт як джерело змін у медичній практиці»**,** з прикладами з історії медицини або біоетики.
8	Провести міні-дослідження серед колег або студентів щодо їхнього досвіду конфліктів у сфері охорони здоров'я. Проаналізувати результати.
9	Написати есе на тему «Моральна дилема в медичній практиці: психологічні наслідки для лікаря». Навести приклади.
10	Підготувати довідковий матеріал для колег: «Психологічні техніки ефективного управління конфліктами в медичному середовищі».
11	Розробити сценарій тренінгу з розвитку навичок медіації для медичних працівників. Описати структуру, цілі, вправи.
12	Дослідити вплив професійного вигорання на здатність до конструктивного розв'язання конфліктів серед медиків. Підготувати короткий огляд літератури.

Критерії оцінювання виконання індивідуального завдання

Бали	Критерій оцінювання
9-10	**Відмінний рівень.** Здобувач демонструє системні знання глибоко і повно засвоїв увесь навчальний матеріал, в якому легко орієнтується і демонструє також сформовані вміння та навички на високому рівні.
7-8	**Добрий рівень.** Здобувач має ґрунтовні знання навчального матеріалу, під час виконання індивідуального завдання допускає незначні помилки, продемонстровані вміння та навички здобувача місять окремі неточності.
4-6	**Достатній рівень.** Здобувач має базові знання, вміння та навички з навчальної дисципліни, які демонструє, виконуючи індивідуальне завдання.
1-3	**Низький рівень.** Здобувач має фрагментарні знання, що базуються на попередньому досвіді. Не здатен пояснити зміст та результати виконаної індивідуальної роботи. Не може проаналізувати, як наявні в роботі знання використати при вирішенні практичних завдань, не володіє практичними вміннями та навичками.

ПЕРЕЛІК
ПРИМІРНИХ ПИТАНЬ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ (ЗАЛІКУ)
вибіркової навчальної дисципліни «Психологічні та правові аспекти конфліктології (в галузі охорони здоров'я та галузі біології)» за спеціальностями: Е1 Біологія та біохімія, І1 Стоматологія, І2 Медицина, І3 Педіатрія, І6 Технології медичної діагностики та лікування, І8 Фармація, І9 Громадське здоров'я

1. Дайте визначення поняття конфлікт. Визначте основні причини виникнення конфліктів у сфері охорони здоров'я та біології.
2. Охарактеризуйте рівні конфліктів у медицині та біології.
3. Розкрийте предмет конфлікту та охарактеризуйте його сторони у сфері охорони здоров'я та біології.
4. Розмежуйте поняття спілкування і комунікація. Дайте характеристику невербальним засобам комунікації.
5. Сформулюйте основні причини неефективної комунікації та охарактеризуйте психологічні бар'єри спілкування.
6. Охарактеризуйте психологічний вплив у міжособистісній взаємодії. Опишіть основні види психологічного впливу.
7. Визначте ключові чинники ефективного спілкування.
8. Охарактеризуйте конфлікт як соціально-психологічне явище.
9. Дайте визначення поняттям конфліктна ситуація, конфліктоген, інцидент, психологічна атракція та охарактеризуйте їх.
10. Розкрийте динаміку розвитку конфлікту.
11. Охарактеризуйте структуру конфлікту та його складові.
12. Розкрийте типологію конфліктів.
13. Охарактеризуйте форми та механізми взаємодії конфліктуючих сторін.
14. Визначте причини та джерела внутрішньоособистісних конфліктів і форми їх прояву.
15. Охарактеризуйте основні підходи до розуміння внутрішньоособистісного конфлікту.
16. Охарактеризуйте основні механізми психологічного захисту в конфлікті.
17. Розкрийте сутність маніпулятивної поведінки особистості в конфлікті.
18. Охарактеризуйте типологію конфліктних особистостей.
19. Визначте основні напрями та рівні профілактики конфліктів.
20. Охарактеризуйте форми та тактики попередження конфліктів.
21. Розкрийте психологічну роль емоцій у конфлікті та охарактеризуйте техніки управління емоційними станами.
22. Дайте визначення та охарактеризуйте чинники виникнення міжособистісного конфлікту.
23. Охарактеризуйте стилі поведінки суб'єкта в конфліктній ситуації.
24. Опишіть модель конструктивної поведінки в конфлікті.

25. Дайте визначення поняття управління конфліктом. Назвіть основні причини конфліктів в організації.

26. Охарактеризуйте способи попередження організаційних конфліктів.

27. Назвіть причини управлінських конфліктів та обґрунтуйте роль керівника у прогнозуванні й профілактиці конфліктів у сфері охорони здоров'я та біології.

28. Охарактеризуйте мобінг в організації та визначте шляхи його профілактики.

29. Охарактеризуйте босінг в організації та визначте шляхи його профілактики.

30. Дайте визначення поняття конфліктологічне посередництво. Охарактеризуйте його роль, форми та специфіку.

31. Охарактеризуйте основні стратегії та концепції переговорів.

32. Визначте правила та процедуру ведення переговорів. Охарактеризуйте тактики переговорного процесу.

33. Охарактеризуйте маніпулятивні технології у переговорному процесі та способи протидії їм.

34. Визначте роль медіатора у переговорному процесі, його функції та професійні вимоги.

35. Охарактеризуйте основні завдання та методику першої зустрічі медіатора з клієнтом.

36. Дайте визначення поняття правовий конфлікт.

37. Охарактеризуйте основні ознаки правового конфлікту.

38. Розкрийте типологію правових конфліктів.

39. Наведіть приклади правових конфліктів у сфері охорони здоров'я та біології.

40. Охарактеризуйте структуру правового конфлікту.

41. Назвіть та охарактеризуйте причини правових конфліктів у сфері охорони здоров'я та біології.

42. Охарактеризуйте негативний результат медичної допомоги як підставу виникнення правового конфлікту.

43. Охарактеризуйте дефекти медичної допомоги як підстави правових конфліктів.

44. Дайте визначення та охарактеризуйте види лікарських помилок як підстав правових конфліктів.

45. Охарактеризуйте кримінально-правовий конфлікт та його особливості у сфері охорони здоров'я та біології.

46. Охарактеризуйте стадії розвитку правового конфлікту.

47. Проаналізуйте юридичну відповідальність як результат розвитку правового конфлікту.

48. Охарактеризуйте дисциплінарну відповідальність у сфері охорони здоров'я та біології.

49. Охарактеризуйте адміністративну відповідальність за правопорушення у сфері охорони здоров'я та біології.

50. Охарактеризуйте цивільно-правову відповідальність у сфері охорони здоров’я та біології.

51. Охарактеризуйте кримінальну відповідальність за злочини проти життя та здоров’я особи.

52. Охарактеризуйте організаційно-правові засади дисциплінарного провадження.

53. Охарактеризуйте процесуально-правові засади притягнення до адміністративної відповідальності.

54. Узагальнено охарактеризуйте основні стадії цивільного судочинства.

55. Узагальнено охарактеризуйте стадії кримінального провадження.

56. Охарактеризуйте правову кваліфікацію конфлікту як основу його запобігання та вирішення.

57. Охарактеризуйте організаційно-правові засади превенції лікарських помилок.

58. Охарактеризуйте альтернативні форми вирішення спорів у сфері охорони здоров’я та біології.

59. Розкрийте сутність та призначення медичного арбітражу.

60. Охарактеризуйте перспективи розвитку інституту медіації в Україні.

61. Проаналізуйте інститут омбудсмана у сфері охорони здоров’я.

62. Охарактеризуйте напрями взаємодії учасників правових конфліктів з правоохоронними органами.

63. Охарактеризуйте правові засади взаємодії з журналістами у конфліктних ситуаціях.

64. Визначте роль адвокатури у врегулюванні правових конфліктів.

65. Охарактеризуйте можливості системи безоплатної правової допомоги у вирішенні правових конфліктів.

КРИТЕРІЇ ТА ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ з вибіркової навчальної дисципліни «Психологічні та правові аспекти конфліктології (в галузі охорони здоров'я та галузі біології)» за спеціальностями: Е1 Біологія та біохімія, І1 Стоматологія, І2 Медицина, І3 Педіатрія, І6 Технології медичної діагностики та лікування, І8 Фармація, І9 Громадське здоров'я

Нормативним підґрунтям встановлення системи оцінювання результатів навчання здобувачів (аспірантів) з даної навчальної дисципліни є Закон України «Про вищу освіту». Відповідно до статті 50 Закону України «Про вищу освіту» формами організації освітнього процесу є: 1) навчальні заняття; 2) самостійна робота; 3) практична підготовка; 4) контрольні заходи.

Розподіл балів, з яких формується оцінка загального результату навчання здобувача (аспіранта) з навчальної дисципліни, відбувається між поточним контролем (120 балів) та підсумковим контролем (80 балів).

Оцінка загального результату навчання здобувача з навчальної дисципліни, що забезпечується кафедрою, включає оцінку результатів навчання з навчальної роботи (аудиторна робота та самостійна робота) та оцінку результатів навчання у формі підсумкового контролю (контрольні заходи). Вказане відповідає пропорції за 200-бальною шкалою.

Максимальний бал загального результату навчання здобувача з навчальної дисципліни складає 200 балів та визначається як сума максимального балу результатів навчання з навчальної роботи (120 балів) та сума максимального балу підсумкового контролю (80 балів).

Якщо сумарний загальний результат успішності здобувача (аспіранта) з навчальної дисципліни складає менше 111 балів він вважається таким, що має академічну заборгованість.

Відповідно до структури навчального плану навчальна робота складається з аудиторної роботи (лекції, семінарські та практичні заняття) і самостійної роботи.

Оцінювання результатів навчання з навчальної роботи здобувача з дисципліни здійснюється шляхом встановлення відповідного рівня знань на кожному семінарському і практичному занятті, а також однієї загальної оцінки результатів самостійної роботи з дисципліни та виставлення балів від 2 до 5 (табл. 1).

Таблиця 1

<table>
<tr><td colspan="2" rowspan="2">Аудиторна робота (поточне накопичення балів) та самостійна робота</td><td>Підсумковий контроль</td><td rowspan="2">Підсумкова кількість балів</td></tr>
<tr><td>Залік</td></tr>
<tr><td colspan="2">Max 120 балів</td><td rowspan="3">Max 80 балів</td><td rowspan="3">Max 200 балів</td></tr>
<tr><td>Бали на семінарах та практичних заняттях</td><td>Бал за самостійну роботу</td></tr>
<tr><td>∑(5, 4…n)</td><td>2-5</td></tr>
</table>

Важливо пам’ятати, що бали це не число, що отримуються в результаті вимірювань і обчислень, а приписане оціночне судження. Виставляючи бали, науково-педагогічний працівник має їх обґрунтувати, керуючись існуючими критеріями (табл. 2).

Таблиця 2

Бали	Критерій оцінювання
2	**Незадовільний рівень.** У здобувача відсутні знання навчального матеріалу або він відмовляється відповідати на запитання, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни. Здобувач має фрагментарні, несистемні знання, що ґрунтуються переважно на попередньому досвіді. Не здатен формулювати визначення основних понять, класифікаційні критерії та тлумачити їх зміст. Не може застосовувати знання для розв’язання практичних завдань, не володіє необхідними практичними вміннями та навичками.
3	**Достатній рівень.** Здобувач має базові знання з навчальної дисципліни, формулює основні поняття та класифікаційні критерії, однак допускає інтерпретаційні помилки. Виокремлює окремі ознаки явищ та надає їх характеристику (риси, властивості, аспекти). Відповідь ґрунтується переважно на одному джерелі навчальної літератури. Під час відтворення знань застосовує репродуктивний тип мислення, відсутнє системне та логічно вибудуване викладення навчального матеріалу. Не завжди вміє аргументовано обґрунтовувати власні судження, допускає неточності під час застосування знань, умінь і навичок для розв’язання практичних завдань.
4	**Добрий рівень.** Здобувач має ґрунтовні знання навчального матеріалу, під час відповіді допускає незначні неточності. Володіє категоріально-понятійним апаратом та здатен застосовувати знання для розв’язання практичних завдань. Може охарактеризувати зміст і внутрішню структуру явищ, визначити їх складові елементи. Здатен обґрунтовувати призначення явищ через аналіз їх функцій та напрямів впливу на інші явища, наводити подібності та відмінності з іншими спорідненими або протилежними явищами. Відповідь ґрунтується на декількох джерелах навчальної літератури з посиланням на нормативно-правові акти, інструктивно-методичні матеріали та з використанням прикладів. Під час відтворення знань, умінь і навичок застосовує продуктивний тип мислення.
5	**Відмінний рівень.** Здобувач має системні, глибокі та повні знання, всебічно опанував навчальний матеріал і вільно в ньому орієнтується. Володіє категоріально-понятійним апаратом, уміє пов’язувати теорію з практикою, розв’язувати складні практичні завдання, формулювати, аргументувати та відстоювати власні судження. Здатен аналізувати особливості інтерпретації явищ у межах різних наукових теорій, визначати спільне й відмінне у

	підходах вітчизняних та зарубіжних учених, зокрема в європейському науковому просторі. Обґрунтовує перспективи розвитку відповідних явищ в Україні. Відповідь ґрунтується на аналізі державних програм, концепцій, нормативно-правових актів, інструктивно-методичних матеріалів та результатів сучасних наукових досліджень. Рівень компетентності передбачає грамотний, логічний і послідовний виклад відповіді (в усній і письмовій формах), належне зовнішнє оформлення та високий рівень сформованості практичних умінь і навичок. У процесі відтворення та застосування знань використовується евристичний тип мислення.

Оцінка результатів з навчальної роботи здобувача з дисципліни, визначається шляхом встановлення середньоарифметичного балу здобувача, отриманого на семінарських та практичних заняттях з урахуванням балу за самостійну роботу протягом опанування навчальної дисципліни та помноженого на коефіцієнт К1 (К1=120:5=24) з округленням результату до цілого числа.

Середній бал здобувача визначається шляхом додавання усіх балів отриманих на семінарських, практичних заняттях та балу самостійної роботи з опанування навчальної дисципліни, поділених на кількість відповідей здобувача, до якої додається, як правило, 1 чи 2 (за кількістю оцінок результатів самостійної роботи) з округленням результату до десятих (наприклад 3,8 або 4,5). При визначені середнього балу здобувача необхідною умовою його зарахування є те, що відповідні бали мають бути отриманні здобувачем не менше як на 75 % семінарських та практичних занять.

У разі не виконання зазначеної умови або коли середньоарифметичний бал здобувача менший 2,5 здобувач вважається таким, що має академічну заборгованість, яку зобов’язаний ліквідувати шляхом відпрацювання тем програми навчальної дисципліни, з яких не має відповідних балів.

Підсумковий контроль із навчальної дисципліни «Психологічні та правові аспекти конфліктології (в галузі охорони здоров’я та галузі біології)», що забезпечуються кафедрою, передбачений у формі заліку.

Підсумковий контроль може складатися як письмово, так і усно за завданнями підсумкового контролю, які пропонуються здобувачу. Максимальна кількість балів з підсумкового контролю здобувачів становить 80 балів.

Оцінювання під час підсумкового контролю здійснюється шляхом визначення балу за кожне виконане завдання. Науково-педагогічний працівник має обґрунтувати виставлені бали, керуючись існуючими критеріями (табл. 2).

Оцінка з підсумкового контролю здобувача визначається шляхом встановлення середньоарифметичного балу здобувача отриманого за виконання кожного завдання підсумкового контролю помножене на коефіцієнт К2 (К2=80:5=16) з округленням результату до цілого числа.

Середньоарифметичний бал здобувача з підсумкового контролю визначається шляхом додавання усіх балів отриманих за кожне завдання підсумкового контролю, поділених на кількість завдань з округленням

результату до десятих (наприклад 3,8 або 4,5).

Для занесення балів оцінювання результатів навчання здобувача у відомість обліку успішності, залікову книжку здобувача тощо використовується таблиця співвідношення між здобутими результатами успішності здобувача та ECTS оцінками (табл. 3).

Таблиця 3

СУМА БАЛІВ		**ОЦІНКА ECTS**	**ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ**	**ПОЯСНЕННЯ**
100 балів	**200 балів**		**залік**	
90 - 100	170 - 200	**A**	Зараховано	відмінне виконання
82 - 89	155 - 169	**B**		вище середнього рівня
75 - 81	140 - 154	**C**		загалом хороша робота
68 - 74	125 - 139	**D**		непогано
61 - 67	111 - 124	**E**		виконання відповідає мінімальним критеріям
35 - 60	60 - 110	**FX**	не зараховано	необхідне перескладання
1 - 34	1 - 59	**F**		необхідне повторне вивчення дисципліни

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

І. ОСНОВНІ ДЖЕРЕЛА

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. (зі змінами і доповненнями). *Відомості Верховної Ради України.* 1996. № 30. Ст. 141. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80
2. Кодекс законів по працю України від 10 грудня 1971 р. № 322-VIII (зі змінами і доповненнями). *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1971. № 50. Додаток до номеру. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07 грудня 1984 р. № 8073-X (зі змінами і доповненнями). *Відомості Верховної Ради УРСР.* 1984. № 51. Ст. 1122. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10
4. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05 квітня 2001 р. № 2341-III (зі змінами і доповненнями). *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25. Ст. 131. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14
5. Цивільний кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 р. № 435-IV (зі змінами і доповненнями). *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40. Ст. 356. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15
6. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19 листопада 1992 р. № 2801-XII (зі змінами і доповненнями). *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 4. Ст. 19. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12
7. Про безпеку та якість донорської крові та компонентів крові: Закон України від 30 вересня 2020 р. № 931-IX (зі змінами і доповненнями). *Офіційний вісник України*. 2020. № 86. Ст. 2764. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/931-20#n249
8. Про вищу освіту : Закон України від 01 липня 2014 р. № 1556-VII (зі змінами і доповненнями). *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 37-38. Ст. 2004. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18
9. Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії: Закон України від 05 жовтня 2000 р. № 2017-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2000. № 48. Ст. 409. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2017-14
10. Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення: Закон України від 19 жовтня 2017 р. № 2168-VIII. *Відомості Верховної Ради України.* 2018. № 5. Ст. 31. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2168-19
11. Про екстрену медичну допомогу: Закон України від 05 липня 2012 р. № 5081-VI (зі змінами і доповненнями). *Відомості Верховної Ради України.* 2013. № 30. Ст. 340. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5081-17
12. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1700-VII (зі змінами і доповненнями). *Відомості Верховної Ради України.* 2014. № 49. Ст. 2056. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18
13. Про захист населення від інфекційних хвороб: Закон України від 06 квітня 2000 р. № 1645-III (зі змінами і доповненнями). *Відомості Верховної Ради України*. 2000. № 29. Ст. 228. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1645-14
14. Про освіту : Закон України від 05 вересня 2017 р. № 2145-VIII (зі змінами і доповненнями). *Відомості Верховної Ради України*. 2017. № 38-39. Ст. 380. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19
15. Про охорону праці: Закон України від 14 жовтня 1992 р. № 2694-XII (зі змінами і доповненнями). *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 49. Ст. 668. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12

16. Про подолання туберкульозу в Україні: Закон України від 14 липня 2023 р. № 3269-IX (зі змінами і доповненнями). *Відомості Верховної Ради України*. 2023. № 87. Ст. 322. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3269-20#n194

17. Про протидію поширенню хвороб, зумовлених вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ), та правовий і соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ: Закон України від 12 грудня 1991 р. № 1972-XII (зі змінами і доповненнями). *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 11. Ст. 152. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1972-12

18. Про психіатричну допомогу: Закон України від 22 лютого .2000 р. № 1489-III (зі змінами і доповненнями). *Відомості Верховної Ради України*. 2000. № 19. Ст. 143. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1489-14

19. Про судову експертизу: Закон України від 25 лютого 1994 р. № 4038-XII (зі змінами і доповненнями). *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 28. Ст. 232. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12

20. Про застосування трансплантації анатомічних матеріалів людині: Закон України від 17 травня 2018 р. № 2427-VIII (зі змінами і доповненнями). *Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 28. Ст. 232. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2427-19

21. Про систему громадського здоров'я: Закон України від 06 вересня 2022 р. № 2573-IX (зі змінами і доповненнями). *Відомості Верховної Ради України.* 2023. № 26. Ст. 93. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2573-20#n840

22. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 53 народних депутатів України щодо офіційного тлумачення положення частини третьої статті 49 Конституції України «у державних і комунальних закладах охорони здоров'я медична допомога надається безоплатно» (справа про безоплатну медичну допомогу): Рішення Конституційного Суду України від 29 травня 2002 року № 10-рп/2002. *Офіційний вісник України*. 2002. № 23 Ст. 1132. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v010p710-02/print

23. Бідухак А. С.Психологічні чинники виникнення конфліктів у професійній діяльності медичних працівників. *Буковинський медичний вісник*. 2023. URL: https://files.odmu.edu.ua/journal/2023/02/m232_047.pdf

24. Зарицька В. В. Психологія конфлікту. Запоріжжя–Одеса : Гельветика, 2019.

25. Інжиєвська Л.А., Павленко М.С. Феномен резильєнтності до емоційного вигорання медичних працівників. *Наукові перспективи*. № 1(43) 2024.

26. Кисельова О. І. Деякі аспекти правового регулювання праці медичних працівників : навч. посіб. / О. І. Кисельова ; Сум. держ. ун-т. Суми : Сум. держ ун-т, 2021. 304 с.

27. Ковальчук О. В.Психологічні механізми управління міжособистісними конфліктами в професійних колективах. *Психологічний часопис.* 2023. URL: https://psychjournal.org.ua

28. Мельник Ю. Б. Психологічні особливості конфліктної поведінки фахівців соціономічних професій. *Наукові записки з психології*. 2024. URL: https://journals.uran.ua/index.php/psychology

29. Медичне право : підручник / С. О. Болдіжар та ін. ; за заг. ред. С. Б. Булеци, М. В. Менджул ; ДВНЗ "Ужгород. нац. ун-т", Юрид. ф-т. - Київ : Юрінком Інтер, 2024. 671 с.

30. Омельченко В. В. Соціальна психологія та конфліктологія. Харків : ХНУРЕ, 2020.

31. Практики комунікативної культури в медичному закладі. Пацієнт-центрований підхід. МОЗ України, 2020.

32. Савченко Л. М.Психологія управління конфліктами в організаціях охорони здоров'я. *Український психологічний журнал.* 2024. URL: https://upj.org.ua

33. Шевченко Н. Ф.Емоційна регуляція як чинник попередження конфліктів у професійній взаємодії. *Проблеми сучасної психології*. 2023. URL: https://journals.uran.ua/psp

34. Яремчук Т. О.Психологічні аспекти конфліктної взаємодії в малих групах. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Психологія».* 2024. URL: https://periodicals.karazin.ua/psychology

35. World Health Organization. Patient Safety and Communication in Healthcare. WHO, 2019–2023.

Ресурси Інтернет:

1. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського: *веб-сайт*: URL: http://www.nbuv.gov.ua/
2. Національна Парламентська бібліотека України: *веб-сайт*: URL: http://www.nplu.org/
3. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти: *веб-сайт*: URL: https://naqa.gov.ua/
4. Офіційний веб-сайт Всесвітньої організації охорони здоров`я: *веб-сайт*: URL: http://www.who.int/
5. Офіційний веб-сайт Міністерства освіти і науки України: *веб-сайт*: URL: http://mon.gov.ua/
6. Офіційний веб-сайт Міністерства охорони здоров`я України: *веб-сайт*: URL: http://www.moz.gov.ua/ua/portal/
7. Офіційний веб-сайт Президента України: *веб-сайт*: URL: http://president.gov.ua
8. Офіційний портал Верховної Ради України: *веб-сайт*: URL: http://rada.gov.ua/
9. Офіційний сайт Національного університету охорони здоров імені П. Л. Шупика: *веб-сайт*: URL: http:// https://nuozu.edu.ua/
10. Урядовий портал, єдиний веб-портал органів виконавчої влади України: *веб-сайт*: URL: http://www.kmu.gov.ua/
11. Офіційний веб-сайт Інституту психології імені Г.С. Костюка: *веб-сайт*: URL: http://inpsy.naps.gov.ua/

ІІ. ДОДАТКОВІ ДЖЕРЕЛА

1. Господарський процесуальний кодекс України від 06 листопада 1991 р. № 1798-XII (зі змінами і доповненнями). *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 6. Ст. 56. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12
2. Кодекс цивільного захисту України від 02 жовтня 2012 р. № 5403-VI (зі змінами і доповненнями). *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 34-35. Ст. 458. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17
3. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI (зі змінами і доповненнями). *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 9-10. Ст. 88. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17
4. Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 р. № 1618-IV (зі змінами і доповненнями). *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 40, /40-42/. Ст. 492. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15
5. Про авторське право та суміжні права: Закон України від 01 грудня 2022 р. № 2811-IX (зі змінами і доповненнями). *Відомості Верховної Ради України.* 2023. № 57. Ст. 166. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text
6. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05 липня 2012 р. № 5076-VI (зі змінами і доповненнями). *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 27. Ст. 282. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17
7. Про безоплатну правничу допомогу: Закон України від 02 червня 2011 р. № 3460-VI (зі змінами і доповненнями). *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 51. Ст. 577. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17
8. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13 січня 2011 р. № 2939-VI (зі змінами і доповненнями). *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 32. Ст. 314. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17
9. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22 травня 2003 р. № 851-IV (зі змінами і доповненнями). *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 36. Ст. 275. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15
10. Про захист персональних даних: Закон України від 01 червня 2010 р. № 2297-VI (зі змінами і доповненнями). *Відомості Верховної Ради України*. 2010. № 34. Ст. 481. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17

11. Про захист прав споживачів: Закон України від 12 травня 1991 р. № 1023-XII (зі змінами і доповненнями). *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1991. № 30. Ст. 379. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12

12. Про захист прав споживачів: Закон України від 10 червня 2023 р. № 3153-IX (зі змінами і доповненнями). *Відомості Верховної Ради України*. 2023. № 78. Ст. 276. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3153-20#Text

13. Про звернення громадян: Закон України 02 жовтня 1996 р. № 393/96-ВР (зі змінами і доповненнями). *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 47. Ст. 256. URL: https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80

14. Про інформацію: Закон України від 02 жовтня 1992 р. № 2657-XII (зі змінами і доповненнями). *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 48. Ст. 650. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12

15. Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України від 02 березня 2015 р. № 222-VIII (зі змінами і доповненнями). *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 23. Ст. 158. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19

16. Про наукову і науково-технічну експертизу : Закон України від 10 лютого 1995 р. № 51/95-ВР (зі змінами і доповненнями). *Відомості Верховної Ради України.* 1995. № 9. Ст. 56. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/51/95-%D0%B2%D1%80

17. Про наукову та науково-технічну діяльність : Закон України від 26 листопада 2015 р. № 848-VIII (зі змінами і доповненнями). *Відомості Верховної Ради України.* 2016. № 3. Ст. 25. URL: https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/848-19

18. Про Національну поліцію: Закон України від 02 липня 2015 р. № 580-VIII (зі змінами і доповненнями). *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 40-41. Ст. 379. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19

19. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 № 1697-VII (зі змінами і доповненнями). *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 2-3. Ст. 12. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18

20. Про Уповноваженого Верховного Ради України з прав людини: Закон України від 23 грудня 1997 р. № 776/97-ВР (зі змінами і доповненнями). *Відомості Верховної Ради України*. 1998. № 20. Ст. 99. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/776/97-%D0%B2%D1%80

21. Ботякова В. В. Кримінально-правова характеристика діяння ненадання допомоги хворому медичним працівником : монографія / Вікторія Вікторівна Ботякова ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф., заслуж. працівника нар. освіти України В. К. Матвійчука; Київ. ін-т інтелект. власності та права Нац. ун-ту "Одес. юрид. акад.". Київ : Ліра-К, 2021. 219 с.

22. Грін О. О. Основи фармацевтичного права в питаннях і відповідях : навч. посіб. [для студентів ВНЗ] / Олександр Грін. Ужгород : Сабов А. М., 2022. 240 с.

23. Методичні рекомендації з використання інструменту ВООЗ для дослідження сприйняття ризиків, поведінки та дезінформації (WHO EUROPE'S BEHAVIOURAL INSIGHTS TOOL) / Краснов В. В., Гульчій О. П., Шевченко О. О., Юрковська Л. Г., Захарова Н. М., Волоха А. П. Київ: НУОЗ України імені П. Л. Шупика, 2025. 85 с.

24. Петечел Н. М. Правове регулювання договору медичного страхування : монографія / Петечел Надія Михайлівна ; Прикарпат. нац. ун-т ім. Василя Стефаника, Навч.-наук. юрид. ін-т. Івано-Франківськ : Прикарпат. нац. ун-т ім. Василя Стефаника, 2023. 232 с.

25. Психологічні підходи до медіації та вирішення конфліктів у професійному середовищі // *Науковий вісник ХНПУ імені Г. С. Сковороди. Психологія.* 2025. URL: https://journals.hnpu.edu.ua

26. Професійне вигорання як психологічний чинник конфліктності персоналу закладів охорони здоров'я. *Медична психологія.* 2024. URL: https://medpsyhology.org.ua

27. Хміль І. Ю. Формування правової компетентності майбутніх лікарів у процесі навчання медичного права: теоретико-методичні засади / Хміль Ірина Юріївна ; за наук. ред. чл.-кор. НАМН України, д-ра мед. наук, проф. Науменка О. М. ; Нац. мед. ун-т ім. О. О. Богомольця. Київ : Едельвейс, 2021. 309 с.

28. Фролова О. Г. Кримінально-правова охорона фармацевтичної діяльності в Україні: основні моделі, особливості їх забезпечення та реалізації [Текст] : монографія / О. Г. Фролова; ПрАТ "ВНЗ "Міжрегіон. Акад. упр. персоналом". Київ : Алерта, 2024. 574 с.

29. Убогов С. Г., Юрковська Л. Г. Ініціатива щодо впровадження Етичного кодексу пацієнтів в Україні. *Соціальна фармація: стан, проблеми та перспективи* : матер. VI Міжнар. наук.-практ. інтернет-конференції (23-24 квіт. 2020 р.. м. Харків) / ред.. кол.: А. А. Котвицька та ін. Х.: НФаУ, 2020. С. 265-267.

30. Юрковська Л. Г. Особливості вітчизняного законодавства щодо забезпечення якості лікарських засобів на етапах їх реалізації та медичного застосування. *Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «YOUNG SCIENCE 2.0»* (м. Київ, 19 лютого 2020 року). Київ, НМАПО імені П. Л. Шупика, 2020. С. 87-89.

31. Юрковська Л. Г., Краснов В. В., Убогов С. Г. Окремі аспекти механізму гарантування права на якісні лікарські засоби. *Приватне право в сфері охорони здоров'я: виклики та перспективи. Київські правові читання*. Матеріали міжн. наук.-практ. конф. Київ, 17 вер. 2020 р. / Р. А. Майданик, К.В. Москаленко та ін.; відп. ред. Р. А. Майданик. Львів: ЛОБФ «Медецина і право», 2020. С. 259-264.

32. Юрковська Л. Г., Убогов С. Г., Краснов В. В. Концептуальні основи правових та етичних компетентностей щодо управління якістю в фармації. *Управління якістю в фармації* : матеріали XIV наук.-практ. конф., м. Харків, 22 трав. 2020 р. Х. : НФаУ, 2020. С. 199-201.

33. Юрковська Л. Г. Елементи захисту прав громадян України щодо якості лікарських засобів в контексті сучасних викликів та загроз. *Актуальні проблеми захисту національних інтересів України від загроз.* Тези науково-практичної конференції, 26 червня 2020 р. Київ, Інститут УДО України КНУ імені Тараса Шевченка, 2020. С. 262-264.

34. Юрковська Л.Г. Стратегії розвитку правових компетентностей працівників сфери охорони здоров'я. *Стратегії розвитку особистості здобувачів медичної освіти* : збірник наукових праць за матеріалами XXII Міжнародної наукової конференції імені засновника Київського медичного університету Валерія Володимировича Поканевича. м. Київ, 2024. С. 121-122.

Ресурси Інтернет:

1. Веб-ресурс «Єдиний медичний простір»: *веб-сайт*: URL: http://inmeds.com.ua/
2. Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка: *веб-сайт*: URL: http://www.library.univ.kiev.ua
3. Науково-практичний журнал «Медичне право»: *веб-сайт*: URL: http://medicallaw.org.ua/vidavnictvo/medychne-pravo/
4. Національна бібліотека Франції: *веб-сайт*: URL: http://www.bnf.fr/
5. Німецька електронна бібліотека: *веб-сайт*: URL: http://www.ddb.de/
6. Офіційний веб-портал «Судова влада України»: *веб-сайт*: URL: http://court.gov.ua/
7. Офіційний веб-сайт Верховного Суду України: *веб-сайт*: URL: http://www.scourt.gov.ua/
8. Офіційний веб-сайт Європейського суду з прав людини: *веб-сайт*: URL: http://www.echr.coe.int/
9. Офіційний веб-сайт Конституційного Суду України: *веб-сайт*: URL: http://www.ccu.gov.ua/uk/index
10. Офіційний веб-сайт Організації об'єднаних націй: *веб-сайт*: URL: http://www.un.org/
11. Професійні правова система «Мега-НАУ»: *веб-сайт*: URL: http://www.nau.ua
12. Юридична бібліотека Школи права Йелльського університету: *веб-сайт*: URL: http://library.law.yale.edu/